

Keuzedeel mbo

Diversiteit

gekoppeld aan één of
meerdere kwalificaties mbo

Code

K0024

Penvoerder: Sectorkamer zorg, welzijn en sport
Gevalideerd door: Sectorkamer Zorg, welzijn en sport
Op: 26-11-2015

1. Algemene informatie

D1: Diversiteit

Studielast

480

Beroepsvereisten

Nee

Certificaten

Nee

Gekoppeld aan kwalificatie(s)

Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers

Toelichting

Van iedere beginnende beroepsbeoefenaar in zorg en welzijn wordt verwacht dat zij kan omgaan met diversiteit en sensitiviteit toont voor diversiteit. Het gaat dan om het hebben van een open houding, het herkennen van eigen en andermans vooringenomenheid, normen en waarden en het hebben van respect voor de identiteit van anderen en zichzelf. Van de beginnende beroepskracht die het keuzedeel diversiteit heeft afgerond wordt daarnaast verwacht dat zij een informerende en adviserende rol heeft ten opzichte van collega's en hen op dit aspect kan ondersteunen. De beroepskracht wordt daarmee aanspreekpunt voor collega's bij vraagstukken en dilemma's rond diversiteit. Goede zorg en begeleiding speelt in op verschillen tussen mensen, op hun diversiteit. Alleen met oog voor die verschillen kan zorg en begeleiding op maat worden gegeven. Omgaan met diversiteit is daarom noodzakelijk voor het bieden van goede zorg en begeleiding en voor de toekomstbestendigheid van de organisatie.

Brondocumenten:

- Interculturele competenties in de care- Profiel interculturele competenties voor beroepskrachten in het primaire proces van de gehandicaptenzorg en VVT, ActiZ/VGN, 2013
- Samen verschillend – Pedagogisch kader diversiteit in kindercentra 0-13 jaar, Reed Business, Amsterdam 2012
- Servicedocument Intercultureel Vakmanschap, MBO-raad, 2013

Relevantie van het keuzedeel

Van iedere beginnende beroepsbeoefenaar in zorg en welzijn wordt verwacht dat zij kan omgaan met diversiteit en sensitiviteit toont voor diversiteit. Van de beginnend beroepsbeoefenaar die het keuzedeel diversiteit heeft afgerond wordt daarnaast verwacht dat zij een informerende en adviserende rol heeft ten opzichte van collega's en hen op dit aspect kan ondersteunen. De beroepsbeoefenaar wordt daarmee aanspreekpunt voor collega's bij vraagstukken en dilemma's rond diversiteit.

Beschrijving van het keuzedeel

Dit keuzedeel bevat kennis en vaardigheden gericht op het omgaan met diversiteit binnen een organisatie. Het keuzedeel bereidt de beginnend beroepsbeoefenaar voor op een specifieke rol op het gebied van diversiteit, namelijk beleidsondersteunend, adviserend, teamvormend. Hij/zij leert de onderlinge diversiteit in het team/de organisatie te benutten ten behoeve van een diverse zorg- of dienstverlening aan cliënten. Er wordt aandacht besteed aan het bieden van informatie, advies en ondersteuning aan collega's bij het omgaan met diversiteit en aan de ondersteuning van de samenwerking in een divers team.

Branchevereisten

Nee

Aard van keuzedeel

Verbreidend

2. Uitwerking

D1-K1: Bijdragen aan het omgaan met diversiteit binnen de organisatie

Complexiteit

De beginnend beroepsbeoefenaar beschikt over specialistische kennis en vaardigheden op het gebied van diversiteit en over een open houding. Zij* kan omgaan met het complexe gegeven dat ze vanuit een eigen context (oordelen, waarden, normen) open dient te staan voor die van anderen en tegelijkertijd anderen daarop kan aanspreken en situaties in dit kader kan oplossen. Van de beginnend beroepskracht die het keuzedeel diversiteit heeft afgerond wordt verwacht dat zij een informerende en adviserende rol heeft ten opzichte van collega's en hen op dit aspect kan ondersteunen. Dit maakt het werk vrij complex. Bovendien kan de thematiek complex zijn. Er is vaak sprake van een vraag waar geen eenduidig antwoord op mogelijk is. Het knelpunt dat door de beginnend beroepskracht onderzocht wordt kan veel aspecten omvatten. De beginnend beroepsbeoefenaar moet hierbij creatief nadenken, de vraag vanuit diverse gezichtspunten bekijken en informatie vanuit diverse bronnen (onder)zoeken. Bovendien kan het nodig zijn om en het knelpunt snel op te lossen. Het gaat vaak om het zoeken naar het 'werkelijke' knelpunt achter een impasse in de begeleiding of zorgverlening. De beginnend beroepskracht draagt richting collega's oplossingen aan, maar ze kan ook haar leidinggevende adviseren bij het komen tot een beslissing. Ook richting team en organisatie heeft de beginnende beroepskracht een specifieke rol op het gebied van diversiteit, namelijk beleidsondersteunend, adviserend, teamvormend. De beginnend beroepskracht benadert de onderlinge diversiteit in het team/de organisatie als een meerwaarde en benut deze ten behoeve van een diverse zorg- of dienstverlening aan cliënten***. Deze taak kan complex zijn vanwege mogelijke weerstanden om onderlinge diversiteit bespreekbaar te maken en ook vanwege verschillen binnen het team/de organisatie in houding ten opzichte van diversiteit. Bovendien kan sprake zijn van knelpunten die dwars door het team/de organisatie heen lopen en bestaande/formele verhoudingen onder druk zetten.

* Daar waar in de tekst 'zij' staat, wordt ook 'hij' bedoeld

**Onder diversiteit verstaan we in het kader van dit keuzedeel verschillen tussen mensen op basis van culturele achtergrond, sekse, leeftijd, levensovertuiging, leef- of opvoedingsstijl, samenlevingsvorm, seksuele geaardheid, sociaal-maatschappelijke positie, het al dan niet hebben van een beperking of gedragsprobleem, of welk ander verschil ook.

*** Onder het begrip cliënten wordt ook verstaan zorgvragers, patiënten, kinderen, studenten, werkbegeleiders.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar is verantwoordelijk voor een zelfstandige en goede uitvoering van de ondersteuning en advisering van collega's op het gebied van diversiteit en voor haar bijdrage aan de samenwerking in een divers team. De beroepskracht is aanspreekpunt voor collega's bij vraagstukken en dilemma's rond diversiteit. De beroepskracht kan op dit punt niet terugvallen op het team, omdat van haar een specifieke deskundigheid en rol worden verwacht. Zij biedt zelfstandig ondersteuning en advies aan collega's op het gebied van diversiteit. Zo nodig bespreekt ze knelpunten en mogelijke oplossingen met haar leidinggevende. Wanneer nodig consulteert zij deskundigen.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft specialistische kennis van actuele vraagstukken en ontwikkelingen op het gebied van diversiteit
- kan bijdragen aan diversiteits-sensitief beleid
- kan dilemma's op het gebied van diversiteit hanteren
- kan voorbeeldgedrag tonen (open houding, gespreksvoering rekening houdend met diversiteit)
- kan de eigen grenzen benoemen, onderbouwen en hanteren
- kan haar eigen deskundigheid op het gebied van diversiteit bijhouden
- kan gebruik maken van de kennis van diversiteit van collega's, maar waakt ervoor deze als enige bron te gebruiken
- kan kritisch reflecteren op het eigen handelen m.b.v. collega's met een ander referentiekader
- kan haar kennis van diversiteit beschikbaar stellen aan collega's
- kan anderen helpen om de eigen grenzen te hanteren
- kan tekorten in competenties op het gebied van diversiteit signaleren en bespreekbaar maken, zowel individueel als in het team
- kan vooroordelen bespreekbaar maken en waakt voor stereotypering
- kan knelpunten, verbeterpunten en aandachtspunten op het gebied van diversiteit bespreekbaar maken
- kan collega's ondersteunen bij het omgaan met diversiteit in de communicatie
- kan feedbackvaardigheden hanteren bij het ondersteunen van het team bij het benutten van de onderlinge diversiteit
- kan feedbackvaardigheden hanteren bij het ondersteunen van collega's op het gebied van diversiteit
- kan voorlichtings- en presentatietechnieken hanteren bij het informeren en adviseren van collega's op het gebied van diversiteit

D1-K1: Bijdragen aan het omgaan met diversiteit binnen de organisatie

- kan zorgvuldig handelen bij vermoedens van discriminatie
- kan het gebruik van tolken hanteren in de communicatie met cliënten
- kan signaleren wanneer een tolk nodig is bij de communicatie

D1-K1-W1: Biedt collega's informatie, advies en ondersteuning bij het omgaan met diversiteit

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar ondersteunt collega's bij knelpunten en vraagstukken op het gebied van diversiteit. Zij bevraagt collega's wanneer zich bij het werken met cliënten knelpunten en vraagstukken voordoen op het gebied van diversiteit en ze geeft collega's gevraagd en ongevraagd advies. Ook geeft zij op verzoek en op eigen initiatief informatie over allerlei onderwerpen die betrekking hebben op diversiteit.

De beginnend beroepsbeoefenaar ondersteunt collega's wanneer gewerkt wordt met tolken en/of ze neemt deze gesprekken van collega's over.

Resultaat

Collega's zijn adequaat ondersteund en hebben gericht informatie en/of advies gekregen, met als doel optimaal diversiteits-sensitief aan te sluiten bij de vragen en behoeften van de cliënt(en).

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- toont consequent een open houding en sensitiviteit voor diversiteit en de beleving van collega's;
- toont consequent haar bewustzijn van en omgaan met eigen (voor)oordelen;
- geeft collega's gericht feedback op de open houding t.o.v. normen en waarden van cliënten en de getoonde sensitiviteit voor diversiteit;
- onderzoekt bij vraagstukken en knelpunten actief de mogelijk diversiteitsgebonden aspecten;
- bespreekt gericht met collega's een mogelijke aanpak van vraagstukken/knelpunten/communicatie waarbij rekening wordt gehouden met diversiteitsgebonden aspecten;
- draagt (bijvoorbeeld in bijeenkomsten) actief en met overtuiging informatie over aan collega's m.b.t. 'kenmerken' van groepen cliënten, communicatie met diverse doelgroepen, veel voorkomende knelpunten en oplossingen en het bewust zijn van en omgaan met eigen (voor)oordelen;
- informeert collega's op een begrijpelijke en correcte manier over specifieke aspecten bij het werken met tolken;
- ondersteunt collega's doelgericht wanneer bij gesprekken met cliënten een tolk wordt ingezet;
- formuleert nauwkeurig in gesprekken met cliënten waarbij een tolk wordt ingezet.

De onderliggende competenties zijn: Aansturen, Begeleiden, Aandacht en begrip tonen, Ethisch en integer handelen, Overtuigen en beïnvloeden, Presenteren, Formuleren en rapporteren, Onderzoeken

D1-K1-W2: Draagt bij aan samenwerking in een divers team

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar signaleert in de dagelijkse gang van zaken in de organisatie/het team knelpunten op het gebied van diversiteit en grijpt deze aan ter verbetering. Zij creëert en benut kansen die zich in het team voordoen om diversiteit te herkennen en ermee om te gaan. Zij spreekt collega's aan en zorgt er eventueel voor dat zaken op de juiste plaats worden geagendeerd of besproken. Ook geeft de beginnend beroepsbeoefenaar beleidsadviezen m.b.t. het rekening houden met en/of benutten van diversiteit in zowel doelgroep cliënten als groep medewerkers.

Resultaat

De samenwerking in het team/de organisatie is optimaal en de diversiteit in het team/de organisatie is daarbij benut.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- onderzoekt actief mogelijkheden om kennis te delen met betrekking tot diversiteit;
- gebruikt constructieve feedback om het team te ontwikkelen;
- zet functioneel de eigen kennis en ervaring in ter verbetering van het beleid en de visie van de organisatie m.b.t. diversiteit;

D1-K1-W2: Draagt bij aan samenwerking in een divers team

- motiveert anderen doelbewust om na te denken over het beleid en de visie van de organisatie/het team m.b.t. diversiteit;
- reflecteert kritisch op het eigen handelen met behulp van collega's met een ander referentiekader.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Onderzoeken, Creëren en innoveren, Leren